

ที่ นร ๑๑๐๕/๓๐๕๓

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กทม. ๑๐๑๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง สรุปรายงานภาวะสังคมไตรมาสหนึ่ง ปี ๒๕๕๕

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

12 ส.ย. 2555
จัดเข้าวาระ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานภาวะสังคมไตรมาสหนึ่ง ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำ รายงานภาวะสังคม และได้จัดแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนเกี่ยวกับการรายงานภาวะสังคมไตรมาสหนึ่งปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ สาระสำคัญประกอบด้วย ความเคลื่อนไหวและ สถานการณ์ทางสังคมในด้านต่างๆ รวมถึงเรื่องเด่นประจำฉบับ สรุปได้ดังนี้

๑. การจ้างงาน และรายได้: ภาพรวมจำนวนการว่างงานยังต่ำ รายได้เพิ่มขึ้น แต่แรงงานรอ ฤดูกาลและผู้ทำงานน้อยกว่า ๓๕ ชั่วโมงเพิ่มขึ้นมาก สะท้อนถึงลักษณะการว่างงานแฝง และ การทำงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตอย่างเต็มที่ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในตลาดแรงงานมีดังนี้

๑.๑ ในไตรมาส ๑/๒๕๕๕ การจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๒ จำแนกเป็นการจ้างงานภาคเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๕ เนื่องจากเกษตรกรเลื่อนปลูกข้าวนาปรังจากช่วงน้ำท่วมมาเป็นไตรมาสนี้ และ ราคาพืชไร่อื่นๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรขยายการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น และการจ้างงานนอก ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๕ จากการจ้างงานสาขาการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๓ เนื่องจากแรงงานใน พื้นที่น้ำท่วมได้ทยอยกลับเข้าสู่สถานประกอบการโดยเฉพาะสถานประกอบการที่ใช้เทคโนโลยีต่ำ

๑.๒ แม้ภาพรวมการจ้างงานเพิ่มขึ้น แต่ส่งผลต่อมูลค่าส่วนเพิ่มในระบบเศรษฐกิจได้จำกัด เนื่องจากมีผู้มีงานทำที่ทำงานน้อยกว่า ๓๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน ๗.๙๕ ล้านคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลา เดียวกันของปีก่อนร้อยละ ๑๘.๘ ขณะที่ผู้มีงานทำที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเต็มที่มีประมาณ ๑.๐๕ ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒.๗๖ ของผู้มีงานทำทั้งหมด เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๖๑ จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

๑.๓ อัตราการว่างงานในไตรมาสนี้เท่ากับร้อยละ ๐.๗๓ หรือมีผู้ว่างงาน ๒๗๕,๑๕๐ คน ต่ำกว่าอัตราร้อยละ ๐.๘๓ ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว แต่มีการว่างงานแฝงมากขึ้น โดยมีอัตราการว่างงาน แฝงร้อยละ ๑.๔๔ คิดเป็นจำนวน ๕๕๗,๕๕๐ คน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ ๒๙.๒ จำแนกเป็นผู้ที่ทำงานน้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่มจำนวน ๑๑๑,๗๕๕ คน และแรงงานรอฤดูกาลจำนวน ๔๔๕,๗๙๕ คน

๑.๔ ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทน อื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕.๑ ส่วนหนึ่งเป็นการปรับค่าจ้างแรงงานเพื่อดึงดูดพนักงานโดยเฉพาะใน

อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานกึ่งฝีมือจำนวนมาก แต่ราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๓.๔ ทำให้ค่าจ้างแท้จริงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑.๔

๑.๕ ในช่วงที่เหลือของปี ๒๕๕๕ มีประเด็นที่ต้องติดตามเฝ้าระวังดังนี้ (๑) แรงกดดันเงินเฟ้อที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการปรับเพิ่มราคาพลังงานในประเทศ การปรับค่าโดยสารรถประจำทาง ปรับขึ้นค่าไฟฟ้า และการปรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (๒) การปรับเพิ่มผลิตภาพของแรงงานให้สูงขึ้นในอัตราที่ใกล้เคียงกับค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันหลังจากค่าแรงขั้นต่ำปรับขึ้นอย่างก้าวกระโดด รวมถึงการเร่งให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากค่าแรงงานขั้นต่ำทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และ (๓) การเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้จบการศึกษาใหม่ ซึ่งในปี ๒๕๕๕ คาดว่าจะมี ๕.๓ แสนคน ในภาวะค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้น อาจทำให้มีการชะลอการจ้างงาน หรือจ้างงานเฉพาะที่ตรงกับความต้องการเท่านั้น

๒. ด้านการศึกษา: คุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาเร่งด่วน การประเมินผลการสอบ ONET ในปี ๒๕๕๑-๒๕๕๔ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลัก (ภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์) ไม่ถึงร้อยละ ๕๐ จึงต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะการสร้างมาตรฐานและเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้งการยกระดับความรู้วิชาพื้นฐานเพื่อการเข้าสู่การเรียนรู้วิชาชีพและการศึกษาที่สูงขึ้น

๓. ด้านสุขภาพ: การเจ็บป่วยด้วยโรคมือ เท้า ปาก ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ความสุขมวลรวมลดลงและแนวโน้มโรคเครียดเพิ่มขึ้น และคนไทยใช้ยาเกินความจำเป็น ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๑๑ จากไตรมาส ๑/๒๕๕๔ โดยเฉพาะโรคมือ เท้า ปาก พบผู้ป่วยมากกว่า ๔,๐๐๐ ราย เพิ่มเกือบ ๖ เท่าตัว และกว่าร้อยละ ๙๐ พบในเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปีลงมา ด้านสุขภาพจิตมีคนไทยให้ความสนใจปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตจำนวนมากขึ้น ส่วนใหญ่ขอปรึกษาปัญหาความเครียด ๑๒๔,๙๘๔ ราย และผลสำรวจแสดงความสุขมวลรวมของคนไทยลดลงในเดือนมีนาคม นอกจากนี้ยังพบคนไทยใช้ยาเกินความจำเป็นส่งผลอันตรายต่อสุขภาพ ค่าใช้จ่ายจากการใช้ยาของคนไทยในปี ๒๕๕๔ มีมูลค่า ๑๓๔,๒๘๖ ล้านบาทหรือเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๐ ร้อยละ ๒๒.๓

๔. ด้านพฤติกรรมและความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย มีประเด็นเฝ้าระวังหลายด้าน ได้แก่

๔.๑ พฤติกรรมเสี่ยงการสูบบุหรี่และการดื่มแอลกอฮอล์ยังต้องเฝ้าระวังต่อเนื่อง มีผู้สูบบุหรี่ถึง ๑๑.๕ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๑.๔ และมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่เป็นประจำเพิ่มขึ้นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดภาวะโรคสูงสุดเป็นอันดับ ๓ รองจากปัจจัยเสี่ยงด้านพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ในขณะที่การดื่มสุราพบในกลุ่มวัยทำงานวัย ๒๕-๔๙ ปี และวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงนำไปสู่การตั้งครุฑที่ไม่พึงประสงค์ หรือความเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

๔.๒ หนี้สินครัวเรือนในปี ๒๕๕๔ อยู่ในภาวะทรงตัว เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๒ ครัวเรือนที่มีหนี้สินร้อยละ ๕๕.๘ ของครัวเรือนรวม ลดลงร้อยละ ๖๐.๙ ในปี ๒๕๕๒ และจำนวนหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ ๑๓๔,๙๐๐ บาทต่อครัวเรือน สำหรับหนี้สินครัวเรือนในปี ๒๕๕๕ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มีเครื่องบ่งชี้คือ (๑) การก่อหนี้รายย่อยมีมากขึ้น เห็นได้จากยอดสินเชื่อคงค้างบัตรเครดิต ณ สิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐.๘ จากเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๔ ในเดือนเดียวกันปีที่แล้ว และจากเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๘ ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ (๒) ยอดสินเชื่อคงค้างบัตรเครดิตเกิน ๓ เดือนขึ้นไป

ณ สิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๗ จากเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๗ ในเดือนเดียวกันปีที่แล้ว และจากการเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๕ ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ และ (๓) การให้สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ที่ยังเพิ่มขึ้นสูง โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อการเช่าซื้อรถยนต์และสินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลอื่น ๆ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์อุทกภัยในช่วงปลายปี ๒๕๕๔ ทำให้ประชาชนที่ประสบอุทกภัยต้องกู้เงินเพื่อนำมาซ่อมแซมและฟื้นฟูที่อยู่อาศัย รวมถึงเครื่องใช้ในครัวเรือน และรถยนต์ ที่ได้รับความเสียหาย

๕. ด้านความมั่นคงทางสังคม: มีประเด็นเฝ้าระวังหลายด้าน ได้แก่

๕.๑ คดียาเสพติดเริ่มลดลง จากไตรมาสหนึ่งปี ๒๕๕๔ และไตรมาสสี่ของปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๓.๑ และ ๕.๖ เป็นผลจากการดำเนินงานเชิงรุกเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ยังคงเร่งฟื้นฟูผู้เสพ/ผู้ติดยาที่คาดว่าจะมีถึง ๑.๗ ล้านคนในปี ๒๕๕๕ ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้นจากไตรมาสสี่ของปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๔.๑ และ ๓.๙ เนื่องจากประชาชนทั้งบ้านอพยพไปอยู่ที่อื่นในช่วงอุทกภัย ในส่วนของการกระทำผิดเกี่ยวกับการพนันเพิ่มขึ้นจากไตรมาสสี่ของปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๑๐.๒ อันส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

๕.๒ พฤติกรรมการกระทำ ความรุนแรงต่อเด็กและสตรีมีแนวโน้มที่น่าเป็นห่วง โดยในปี ๒๕๕๔ มีผู้หญิงถูกทำร้ายร่างกายเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๓ ถึง ๒.๒ เท่า หรือในทุก ๆ ๑ ชั่วโมง จะมีผู้หญิงถูกทำร้าย ๓ คน ส่วนใหญ่ถูกกระทำ ความรุนแรงจากคู่สมรสและแฟน สาเหตุหลักจากความสัมพันธ์ในครอบครัวและการใช้สารกระตุ้น การแก้ไขปัญหาคือต้องเกิดจากผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมความรุนแรงมากยิ่งขึ้นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๕.๓ ผู้บริโภคได้รับอันตรายจากการบริโภคสินค้าโดยไม่รู้ตัวหรือขาดความรู้ถึงผลกระทบ เช่น มีการใช้พลาสติกชนิดโพลีคาร์บอเนตซึ่งมีสารบิสฟีนอลเอ (BPA) เป็นส่วนประกอบมาใช้ผลิตขวดนมเด็ก ข้อมูลจากสถาบันสุขภาพเด็ก พบว่า ขวดนมเด็กที่จำหน่ายในท้องตลาดมากกว่าร้อยละ ๘๐ ผลิตจากพลาสติกโพลีคาร์บอเนต และพบสารเคมี BPA ปนเปื้อนในน้ำนม หากอุณหภูมิของน้ำยิ่งสูงก็จะส่งผลให้มีสารเคมีดังกล่าวปนเปื้อนออกมาในจำนวนมาก การแก้ไข มีเพียงข้อแนะนำให้ผู้บริโภคป้องกันโดยเลือกซื้อขวดนมที่ผลิตจากแก้วหรือพลาสติกโพลีพรอพพิลีน หรือ PP (#๕) ไม่อุ่นนมหรือใส่นมในขวดพลาสติกขณะยังร้อน เป็นต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เหมาะสม การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยจากการปนเปื้อน ตลอดจนการยกเลิกใช้วัสดุที่เป็นอันตรายในผลิตภัณฑ์

๖. เรื่องเด่นประจำฉบับ “ประชากรวัยแรงงานกับภาระการพัฒนาประเทศในอนาคต”

๖.๑ การเปลี่ยนแปลงทางประชากรส่งผลต่อจำนวนและโครงสร้างอายุประชากรโดยสัดส่วนผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๑.๙ ในปี ๒๕๕๓ เป็นร้อยละ ๒๕.๑ ในปี ๒๕๗๓ ขณะที่วัยเด็กและวัยแรงงานลดลงโดยเฉพาะแรงงานอายุต่ำกว่า ๓๕ ปี ที่เริ่มลดตัวลงตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ ส่งผลให้วัยแรงงานต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม วัยแรงงานที่ลดลงเป็นโอกาสในการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างเข้มข้นมากขึ้นเพื่อให้ได้คุณภาพคนที่สูงขึ้นช่วยทดแทนกำลังแรงงานที่ลดลง

๖.๒ โครงสร้างและลักษณะของประชากรในปัจจุบันมีผลให้เกิดภาระและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตดังนี้ (๑) ประชากรวัยแรงงานรุ่นเกิดล้านกลายเป็นผู้สูงอายุ ได้แก่

๑) โครงสร้างประชากรวัยแรงงานที่ลดลงและอัตราการทดแทนของประชากรกลุ่มเด็กและวัยแรงงานที่ต่ำ ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนแรงงานและผลผลิตที่ลดลงในอนาคต ๒) โครงสร้างตลาดแรงงานนอกระบบที่สูงประมาณร้อยละ ๖๒ นำไปสู่ความเสี่ยงการขาดหลักประกันทางสังคมเมื่อสูงอายุหรือไม่ได้ทำงาน ๓) การออมเพื่อยุติสูงอายุนั้นยังเป็นปัญหาโดยเฉพาะแรงงานในครัวเรือนยากจนที่มีรายจ่ายมากกว่า รายได้ทำให้ไม่สามารถออมได้ และผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า หากให้มีการออมโดย รัฐจ่ายสมทบ ประชาชนร้อยละ ๘๐ ต้องการออม แต่มีประชาชนเพียงร้อยละ ๕๐ ที่มั่นใจว่าสามารถออม เพื่อใช้ในยามเกษียณได้ ๔) ครัวเรือนที่มีขนาดเล็ก การมีบุตรลดลง และการขาดการเตรียมตัวของ แรงงานที่กำลังจะเป็นผู้สูงอายุ มีความเสี่ยงต่อการเป็นภาระของครอบครัวและภาระทางการคลังในการ จัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น (๒) กลุ่มเด็กและแรงงานอายุน้อยรุ่นหลังเกิดล้านที่จะเข้าสู่วัย แรงงาน ได้แก่ ๑) ประชากรเด็กยังมีปัญหาด้านสติปัญญา ภาวะโภชนาการและปัญหาตั้งครรถ์ในวัยรุ่น มีความเสี่ยงต่อปัญหาคุณภาพแรงงานของประเทศในอนาคต ๒) แรงงานอายุน้อยประมาณร้อยละ ๒๕ ยังมีการศึกษาต่ำ ซึ่งมีแนวโน้มเป็นแรงงานไร้ฝีมือ เป็นความเสี่ยงและข้อจำกัดต่อโอกาสในการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตของประเทศและเป็นข้อจำกัดในการเพิ่มผลิตภาพแรงงานในอนาคต

๖.๓ แนวทางป้องกันการเป็นภาระทางประชากรมีดังนี้ (๑) การใช้โครงสร้างประชากรเป็น ตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ให้ความสำคัญกับการเพิ่มการจ้างงานในระบบและลด การจ้างงานนอกระบบลง เปิดโอกาสสำหรับการจ้างงานสตรีและผู้สูงอายุมากขึ้น พัฒนาระบบคุ้มครอง ทางสังคมเพื่อสร้างความมั่นคง พัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน (๒) การยกระดับการศึกษา และผลิต ภาพแรงงาน การวางแผนกำลังคน ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาแรงงานให้มี ทักษะฝีมือสูง การผลักดันกรอบคุณวุฒิชีพให้เป็นที่ยอมรับและแพร่หลาย และการส่งเสริมการจ้าง งานให้มีความความก้าวหน้าในอาชีพและมั่นคง และ (๓) การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้าน สุขภาพในทุกกลุ่มวัย โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและคุ้มครองด้านอนามัยเจริญพันธุ์อย่าง เหมาะสมในทุกช่วงวัยประชากร รวมทั้งส่งเสริมสถาบันครอบครัวและชุมชนในการดูแลให้ความรู้และ เป็นที่พึ่งพิงของสมาชิกในครอบครัวและสังคม

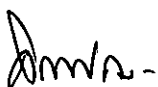
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

อนุมัติ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง)

รองนายกรัฐมนตรี

๗ มิ.ย. ๒๕๕๕

สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดเศรษฐกิจและสังคม

สสค. ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐๒-๒๔๑๔๔๓๑

โทรสาร ๐๒-๒๔๑๒๔๐๓

E-mail: Pattama@nesdb.go.th

เมื่อวันที่ 12 ส.ย. 2555

ลงมติว่า

ทราบ

ที่ นร๐๕๐๖/๑๕๒๒/๓ คอ.๓๑ พ.๑.๕๕

เรียน รอง-นรม. (นายกิตติรัตน์) ผ่าน รัฐ-นร. (นายนิวัฒน์ธำรง)

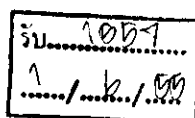
สศช. ขอให้นำสรุปรายงานภาวะสังคมไตรมาสหนึ่ง

ปี ๒๕๕๕ เสนอ ครม. ทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติให้นำเรื่องนี้
เสนอ ครม. ทราบ ตามที่ สศช. เสนอ

(นายอาพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รต.นร. (12.1737

12.1737

สสค. (๐๖)๐๖